

### **STUDIEBESÖK - Arkeologiska undersökningarna på Björkö**

*Söndagen 2 juni kl 9.00 - ca 15.00*

#### **Båtfärd från stenkajen nära småbåtshamnen i Kungsängen.**

*David Damell* från Riksantikvarieämbetet guidar och visar oss resultaten från undersökningarna som nu är inne på sitt andra år.

Högst 50 pers, 150:-, anmälan till Börje Sandén, tel 40 515

Ta själv med förtäring att inmundigas på båten; vi använder all tid på Björkö till studier.

Du som redan betalt resan får särskild bekräftelse ca 1 vecka före.

När du läser detta har kvarvarande biljetter annonserats i *Det händer i Upplands-Bro*. Ring därför 40 515 innan pengar sätts in på pg 27 58 94-4

*Birkabladet - Birkagrävningen 1990 - 1994* meddelar i 1/91 att kännedomen om Hjalmar Stolpes grävningar 1872-79 förbättrats avsevärt när man 1990 fann hans rapporter i "fel" akademi; Vetenskapsakademien i stället för Vitterhetsakademien, dit de borde skickats.

Med hjälp av flygbilder har nu också Stolpes långa schakt tvärs över Svarta jorden identifierats. Från Stolpes släkt har man dessutom fått hittills okända fotografier av Björkö från 1890-talet.

Arkeologerna lovar en spännande fortsättning på grävningarna

I Historiska museets Birka-utställning följs de nya grävningensresultaten upp; där visas också förra årets timslånga TV-film från Vetandets värld.

### **ÖVRIGA HEMBYGDSAKTIVITETER I UPPLANDS-BRO**

*Tisd 21 maj kl 19.00 - BRO HEMBYGDSFÖRENING*

#### **FINNS DET HÄLLRISTNINGAR I BRO?.**

Samling med cykel vid hembygdsgården Klint.

Vid Bro hembygdsförenings utflykt i april fann man oväntat något som liknar en skeppsrising invid en skålgropshäll i centrala Bro. På intilliggande hållar upptäcktes också några nya grupper av skålgropar.

I senaste numret av *Populär Arkeologi* 91:1 berättas hur hembygdsföreningen i Husby-Långhundra förra året fann sex skeppsrisingar, de första öster om Uppsala.

*Lördagen 25 kl 12 - 16. FÖRENINGARNA I HÅTUNA, HÅBO-TIBBLE*

#### **BYGDENS DAG - Tjusta by**

Bygdens föreningar visar sina aktiviteter. Musikskolan. Håbo-Tibble dansare.

Ett traditionellt mycket välbesökt arrangemang.

*Söndagen 26 maj - eftermiddag. UPPLANDS-BRO MUSIKSÄLLSKAP*

#### **Musik pick-nick vid ALMARESTÄKETS borggruin**

Upplands-Bro Musikkår och dess sextett, Järfälla manskör, Bro d'River Boys.

Kl 14.30 sjunger Thomas Fridén till ackompanjemang av blåsorkestern Sten Stures Ballad, varefter Börje Sandén berättar om Sten Sture och hans förhållande till ärkebiskopsborgen.

### **HÄNT I UKF**

*UKF:s ÅRSMÖTE - nya styrelsen*

Som ny ledamot i styrelsen invaldes Jan-Christer Strahlert. Karl-Erik Mörk omvaldes på tre år.

Övriga i styrelsen har ännu ett eller flera år kvar.

Curt H Dahlgren, ordförande; Inger Norelius, sekreterare, Börje Sandén, kassör och verkställande, Lotta Hedin, Siv Wikström, Håkan Norelius, Anders Walldén.

### *Erövrare eller invandrare - vilka spred språket?*

Årsmötet avslutades med att Curt H Dahlgren höll ett intressant föredrag om de åsikter som Colin Renfrew presenterar i sin uppmärksammade bok Språk och arkeologi. Colin som är engelsk arkeolog har gett sig in på språkforskarnas område och tycker sig ha sett andra drivkrafter för språkens utbredning över jorden än vad man hittills allmänt ansett.

Det skulle således inte vara ryttarfolken från Asien som med krigiska medel - och relativt snabbt - fört språk och kultur vidare, utan i stället den odlande bonden som så sakteliga (18 km/25 år!) fört sin kultur och språk framåt. Allt skulle dessutom ha börjat flera årtusenden tidigare och dessutom på en annan plats än vad språkforskarna anser, nämligen i Anatolien, dvs nuvarande Turkiet. Frågeställningarna har tagits upp i såväl Forskning och Framsteg (Eskil Block) som Fakta (Inge Damm). Sista ordet torde inte vara sagt på länge; det handlar ju om den europeiska identiteten.

*Handskriftskursen* genomfördes planenligt. Vid åtta sammankomster träffades i genomsnitt 24 deltagare för att studera såväl den äldre handskriften (före ca år 1800) som frågeställningar kring olika typer av dokument. Ledare var Christopher von Warnstedt. Planer på en ny kurs, kanske med mer inriktning på släktforskning, och en fortsättning, finns; Vuxenskolan arrangerar ev till hösten.

*Stockholms läns hembygdsförbunds årsmöte* ägde rum i Ekhammarskolan.

Hembygdsföreningarna, UKF, Stiftelsen Upplands-Bro Fornsforskning och Kulturnämnden gav en bred presentation av hembygdsverksamheten i Upplands-Bro inför 120-talet delegater från länet. Skärmställningar visades, UKF visade dessutom sin videofilm om UKF och databaser kring våra ortnamn.

En följd av årsmötet blir en artikel om UKF i länsförbundets tidskrift LEDUNGEN.

*Tibble gästgivargård.* Vid mitt föredrag om händelserna på gästgivargården 19 juni 1743 kunde jag också meddela vad Eddy Wiborg funnit om händelserna på samma plats den 19 mars 1809. Eddy har själv skrivit en artikel i senaste numret av Aktuellt i Upplands-Bro. Även då använde upprorsmän Tibble gästgivargård som huvudkvarter, varvid revolutionsprogram skrevs.

Georg Adlersparre marscherade med västra armén från Karlstad till Stockholm för att rätta till de politiska missförhållanden som uppkommit genom konung Gustav IV Adolfs motstånd mot Napoleon. Denne och den ryske tzaren hade kort tid förut dragit den kommande gränsen mellan Ryssland och Danmark vid Motala ström! När armén kom till Tibble hade emellertid redan kungen blivit arresterad och något inbördes krig blev det aldrig. Men Finland förlorades, som bekant, och vi tog Napoleons marskalk Bernadotte till tronföljare.

### **VAD HÄNDE EGENTLIGEN?**

Utdrag ur recensioner gällande boken Vad hände egentligen?

**Släkt och hävd 1991:1** Genealogiska föreningen, Riksförening för släktforskning

Hans Gillingstam.

"Boken måste betraktas som ett välkommet bidrag till den populariserande litteraturen och bör särskilt i fråga om Almarästakets historia vara av intresse även för läsare utanför Bro ...

... Bokens proveniens från amatörforskare har givetvis medfört, att vissa detaljer inte är så korrekta som en fackhistoriker skulle önska, men det rör sig då inte om alltför väsentliga ting"

**Släkthistoriskt Forum 1990:4** Jan Appelquist

"Imponerande om Upplands-Bro.

... är ett imponerande resultat av institutets första knappa tre år.

... Boken är ett mycket gott exempel på vad man kan åstadkomma med ganska små medel. Den är något för andra att ta efter."

**Bygd och Natur** Riksförbundet för hembygdsvård 1990:3, Mats Rolén

Ur artikeln "Lokalhistoria á la Upplands-Bro"

"... Jag tycker att Börje Sandén och hans medhjälpare har åstadkommit en mycket intressant bok.

Den ger ett vederhäftigt intryck, utan att vara svårtillgänglig. Till det positiva intrycket bidrar en ren och klar lay-out och suggestiva, tecknade illustrationer. Det är fantastiskt att se vad man kan uträtta med en dator och sk desk-top teknik - och stort ideellt arbete"

## **ARKEOLOGISKA UNDERSÖKNINGSRAPPORTER - Upplands-Bro**

*Nyborg - fornlämning 190*

Några nyupptäckta gravar rapporteras, men av större intresse är fyndet av en tegelugnsruin. Som tidigare meddelats har ett tegelbruk från 1700-talet upptäckts i trakten av Ådö. Vi har således två fler än dem som markerats på Turistkartans kulturhistoriska del.

*Skällsta - fornlämning 257*

På det blivande industriområdet har 31 schakt undersökts. I några av dem har man funnit boplatsanläggningar från 220 - 780 e.Kr, romersk järnålder och vendeltid.

Rapporterna finns hos UKF och på biblioteken för närmare studium.

## **HEMBYGDSLITTERATUR**

*Boken Fornsigstuna - en kungsgårds historia* är nu tryckt och kommer att snarast distribueras. Den finns liksom UKF:s bok att köpa på biblioteken. Pris är 225:- Vid postleverans tillkommer postförskottsavgift. Beställes hos Upplands-Bro bibliotek, Box 34, 196 21 Kungsängen.

UKF säljer Hembygdsförlagets bok *Vägar till forntiden*. Den beskrevs närmare i förra medlemsinformationen. Sätt in 250:- på vårt postgiro 27 58 94-4 så får du den utan ytterligare portokostnad.

Järfälla har nu fått en ny hembygdsbok *JÄRFÄLLA - kulturhistoriska miljöer*. Den är, som framgår av namnet, inte en total beskrivning av kommunen. Vissa värdefulla miljöer har lyfts fram. En *motsvarande bok om Upplands-Bro* har kommunen beställt av Stockholms läns museum. Den torde vara färdig till hösten.

## **AMATÖRARKEOLOGER - med Nordiska förbundet för hembygdsarbete inbuder till**

1. Amatörrarkeologiskt utgrävningsläger på Adelsö i Mälaren  
8-12 juli, 15-19 juli 1991
2. Medeltidsarkeologi på Biskops-Arnö  
17-21 juni, 24-28 juni 1991
3. Stenaldersutgrävning i Halden - med Sverige på tre sider.  
1-12 juli 1991
4. Resa till Tallin  
5-9 augusti 1991

Anmälan till och upplysningar av Karl-Erik Mörk, Allévägen 25, 186 00 Vallentuna, Rune Engström, Eklångsvägen 10, 121 65 Johanneshov

**ARKEOLOGI-dagen** - söndagen 1 september 1991 - fjärde året i följd  
Riksantikvarieämbetet, länsstyrelser, läns museer och Statens historiska museum kommer att ordna visningar på olika utgrävningsplatser. Listan på evenemang meddelas under sommaren.

## **KULTURHUSENS DAG - ÖPPET HUS** söndagen 22 september 1991

Temat är "Personliga hus". Sverige deltar för fjärde året i följd i Europarådets arrangemang.  
Kanske öppnas något "personligt" hus i din närhet - se annonsering.

## **MEDLEMSAVGIFT**

Det finns för närvarande 111 registrerade medlemmar i UKF. Tyvärr är några ännu anonyma för oss. 466 41 56-9, 331107-7150, 421012-0390, 692121-7, nummerlös, 440114-2916.

Vänliga hälsningar

*Böje Sandén*